

Informationsnotat om sociale ledsageforanstaltninger i forbindelse med omstillingsprogrammet for kulindustrien (1994-1997)

(94/C 108/03)

(Tekst af betydning for EØS)

1. INDLEDNING

I forbindelse med omstillingen inden for kulindustrien, som fortsætter og intensiveres, må Kommissionen træffe en afgørelse og sørge for, at den sociale dimension i forbindelse med denne omstilling også fortsat indgår i EKSF's driftsbudget. Notatet omhandler følgelig en forlængelse for perioden 1994-1997 af den supplerende hjælp, der i medfør af EKSF-traktatens artikel 56 ydes til arbejdstagere inden for kulindustrien i Fællesskabet, som berøres af omstilling og virksomhedslukninger. EKSF vil således inden for de budgetmæssige rammer yde større tilskud til berørte arbejdstagere til førtidspensionering, omskoling og i forbindelse med arbejdsløshed. De anslåede, samlede omkostninger for programmet er for den firårige periode på 110 mio. ECU.

2. BEGRUNDELSE FOR AKTIONEN

Inden for rammerne af sit ansvarsområde, som bl.a. omfatter forbedringen af konkurrenceevnen for industrien i Fællesskabet, og i betragtning af den sociale situation i de berørte regioner, godkendte Kommissionen den 28. december 1993 en beslutning om en ny fællesskabsordning for statsstøtte til kulindustrien for perioden fra 1994 til 2002 (*).

I henhold til denne ordning skal medlemsstaterne indsende en moderniserings-, rationaliserings- og strukturomlægningsplan for industrien med det formål at reducere produktionsomkostningerne og gradvis nedsætte statsstøtten til kulindustrien, hvilket er en forudsætning for at Kommissionen kan godkende sådan støtte. Som følge af produktionsomkostningerne, som i gennemsnit er mere end tre gange så høje som priserne på verdensmarkedet, og de stadig større vanskeligheder af geologisk art, befinder mange virksomheder inden for minedriften sig nu i en situation, hvor der ikke er noget håb om en rentabel produktion, og det er derfor nødvendigt, at omstrukturings- og rationaliseringsprocessen accelereres.

Ifølge de foreliggende skøn vil det direkte tab af arbejdspladser som følge af omstruktureringer nå op på ca. 52 000 for perioden fra 1994 til 1997.

På baggrund af denne ekstraordinære situation må det være op til Kommissionen at sikre videreførelsen af de sociale ledsageforanstaltninger. Inden for rammerne af de ansvarsområder, som den har fået tillagt i henhold til EKSF-traktaten, vil den derfor benytte sig af de specifikke instrumenter for omstillingshjælp, ved at intensivere indsatsen for at mildne omstruktureringernes konsekvenser for arbejdstagerne og ved at bære en del af omkostningerne. Virkningerne af de sociale ledsageforanstaltninger vil blive suppleret og forstærket gennem andre af Fællesskabets finansielle instrumenter (ESF, EFRU, omstillingslån, interventioner fra Den Europæiske Investeringsbank) som led i RECHAR-initiativet.

3. INTERVENTIONSFORMER

Den støtte, der ydes af EKSF i form af sociale ledsageforanstaltninger, supplerer den støtte, der ydes i henhold til bilaterale aftaler med medlemsstaterne (»traditionel støtte«). Dette gør det muligt, at påtage sig en større del af omkostningerne til de forskellige foranstaltninger.

3.1. Hvad kan der ydes støtte til?

I henhold til EKSF-traktatens artikel 56, stk. 2, litra b), kan der ydes støtte til foranstaltninger, der iværksættes, hvis dybtgående ændringer i afsætningsvilkårene for kulindustrien tvinger virksomheder til definitivt at indstille eller indskrænke driften.

Der kan ligeledes, i henhold til artikel 56, stk. 1, litra c), ydes støtte til foranstaltninger, der gennemføres i forbindelse med indførelse af nye tekniske metoder eller hjælpemidler, der har til følge, at behovet for arbejdskraft formindskes betydeligt, forudsat at disse foranstaltninger indgår i en moderniserings-, rationaliserings- eller strukturomlægningsplan, som omhandlet i artikel 3, stk. 2, i beslutning nr. 3632/93/EKSF.

Ligesom det er tilfældet for traditionel støtte, kan der ydes støtte til både arbejdstagere i produktionen og til arbejdstagere i de forskellige tilknyttede serviceerhverv. Desuden vil der kunne ydes støtte til arbejdstagere, der berøres indirekte, fordi de tvinges til forflyttelse og/eller til at erhverve nye kvalifikationer som følge af en lukning.

3.2. Foranstaltningernes art og EKSF's deltagelse

I de seneste år har sammensætningen af arbejdsstyrken i kulindustrien ændret sig betydeligt, bl.a.

(*) Beslutning nr. 3632/93/EKSF (EFT nr. L 329 af 30. 12. 1993).

fordi antallet af ældre arbejdstagere er blevet reduceret. Dette indebærer, at man ikke i så høj grad som tidligere kan gribe til førtidspensionering, og at andre foranstaltninger, især genbeskæftigelse, derfor vil komme til at spille en større rolle. Det kan også konstateres, at det i nogle lande er praksis at udbetale en fast fratrædelsesgodtgørelse, for på denne måde at sikre en indkomstbeskyttelse.

Generelt kan det anføres, at EKSF ved udvælgelsen af foranstaltninger og deres omfang tager hensyn til udviklingen i arbejdsstyrkens sammensætning, indførelse af nye ledsageforanstaltninger, situationen i de enkelte medlemsstater og prioriteringen af aktioner, samtidig med at der sikres en vis parallelisme med de sociale foranstaltninger inden for stålindustrien (¹).

De beløb, der tildeles i forbindelse med de forskellige ledsageforanstaltninger inden for kulindustrien indebærer generelt en fordobling af EKSF's interventioner i form af traditionel støtte. De bevirker således, at støtten får en mærkbar og synlig virkning (supplerende støtte og traditionel støtte tilsammen), og når op på 15-20 % af de samlede omkostninger til foranstaltninger i interventionsperioden. I overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 56 i EKSF-traktaten, må den faktisk tildelte støtte ikke være større end det særlige bidrag, som betales af medlemsstaten.

3.2.1. Førtidspensionering

Reduktionen af arbejdsstyrken i forbindelse med den fremskyndede omstrukturering af kulminen foregår stadigvæk delvis gennem ordninger for førtidspensionering. Inden for rammerne af det supplerende program forlænges EKSF's intervention med 18 måneder (ud over de 18 måneder, som indgår i de bilaterale aftaler for denne type foranstaltninger), og det er de samme betingelser som i de bilaterale aftaler, der gælder for førtidspensioneringerne (udgiftstype, aldersgrænser, beregning af EKSF's bidrag).

Loftet for EKSF's bidrag er fastsat til et gennemsnit på 4 000 ECU pr. person, og for så vidt angår EKSF-omstillingshjælp tages dette beløb fra RECHAR (²)-initiativet (1990-1993), hvilket sikrer en ligestilling mellem arbejdstagerne fra et

år til et andet på det tidspunkt, hvor det første supplerende program udløber.

3.2.2. Genbeskæftigelse

I de regioner og de sektorer, der er ramt af krisen, kan det konstateres, at simple erhvervsuddannelsesforanstaltninger ofte er utilstrækkelige til at sikre et nyt job. En vellykket genbeskæftigelse er derimod som oftest en individuel kombination af en række forskellige foranstaltninger. Det er derfor nødvendigt på den ene side at gennemføre reintegreringsforanstaltninger for de dårligst uddannede arbejdstagere, bl.a. en indslusning for at overvinde de sociale og psykologiske handicap, forberedende uddannelse eller teknisk efteruddannelse, træningskurser i virksomhederne samt sprogkurser, og på den anden side at yde støtte til overflytningen til ny beskæftigelse ved at påtage sig en del af omkostningerne til teknisk assistance i den indledende fase inden for et nyt aktivitetsområde.

Inden for rammerne af de sociale ledsageforanstaltninger inden for kulindustrien vil EKSF således, for så vidt angår genbeskæftigelse, påtage sig en del af omkostningerne til de forskellige foranstaltninger, der bidrager til faktisk genbeskæftigelse (foranstaltningerne suppleres eventuelt med faglig uddannelse eller omskoling i forbindelse med EFS's aktioner), f.eks:

- kompensation for lønnedgang
- fratrædelsesgodtgørelse; under forudsætning af aktive jobsøgningsbestræbelser
- godtgørelse for geografisk mobilitet.

EKSF's samlede støtte må ikke overstige et gennemsnit på 4 000 ECU pr. person, og den yderligere periode, i hvilken EKSF påtager sig disse omkostninger, må ikke overstige tolv måneder.

3.2.3. Arbejdsløshed

I visse kulmineområder vil reduktionen af arbejdsstyrken i forbindelse med lukningen af miner føre til arbejdsløshed for visse kategorier af arbejdstagere, fordi der ikke er udsigt til genbeskæftigelse, og fordi man har udtømt mulighederne for aldersbetingede foranstaltninger. Støtte til arbejdsløse arbejdstagere vil kunne omfatte ventepenge, betalt frihed til omskoling, fratrædelsesgodtgørelse samt eventuelt supplerende arbejdsløshedsunderstøttelse, hvis dette giver mulighed for at fordele lukningerne over en længere periode og give arbejdstagerne større chancer for at finde fast arbejde (genbeskæftigelse eller andet), og den vil desuden kunne omfatte nye former for foranstaltninger.

(¹) EFT nr. C 146 af 26. 5. 1993.

(²) EFT nr. C 185 af 26. 7. 1990.

Loftet for EKSF's gennemsnitlige støtte i arbejdsløshedsperioden er på 2 000 ECU pr. person, og det supplerende beløb kan enten anvendes til at forlænge den periode, som foranstaltningen dækker, ved at fordoble den periode, som er fastsat i de bilaterale aftaler (dvs. op til max. 30 måneder), eller til at øge Fællesskabets bidrag i den periode, der dækkes af den traditionelle støtte.

4. ANDRE INTERVENTIONER

4.1. Støtte fra Den Europæiske Socialfond (ESF)

Inden for rammerne af det nuværende supplerende program (1994-1997) har ESF mulighed for at yde støtte på grundlag af den nye forordning, der blev vedtaget den 20. juli 1993 (¹). Der kan ydes støtte til erhvervsuddannelse og ansættelsesstøtte til fordel for arbejdsløse, der risikerer at blive langtidsledige, samt til personer, der er truet af arbejdsløshed som følge af industrielle omlægninger og produktionssystemernes udvikling.

Hvor mange personer, der vil kunne modtage støtte fra ESF, kan dog ikke oplyses på nuværende tidspunkt. Initiativet til interventioner gennem ESF ligger hos medlemsstaterne.

4.2. Andre fællesskabsinstrumenter

Den yderligere indsats, der iværksættes med hensyn til omstillingsstøtte, vil desuden fortsat blive understøttet af forskellige andre fællesskabsinstrumenter (EFRU, omstillingslån, Den Europæiske Investeringsbank) til fremme af beskæftigelse og ny økonomisk udvikling i mineområder, som det er fastlagt i RECHAR II-initiativet.

5. ADMINISTRATION AF STØTTEN

De udgifter, der kan ydes støtte til, er udgifter i forbindelse med sociale ledsageprogrammer iværksat pr. 1. januar 1994. Generelt gælder det, at bortset fra de betingelser for administration af støtten, som udtrykkeligt er anført i denne meddelelse, vil reglerne være de samme som i de bilaterale aftaler om tildeling af traditionel støtte.

Den periode, som dækkes af EKSF's samfinansiering er begrænset til fire år at regne fra den dato, hvor den pågældende arbejdstagers beskæftigelse berøres.

5.1. Ansøgninger

For perioden 1994-1997 skal medlemsstaterne hvert år senest den 31. maj (²) indsende deres ansøgninger om støtte under de sociale ledsageforanstaltninger sammen med den dokumentation, der kræves i henhold til de bilaterale aftaler, og oplysninger om den repræsentative referenceløn for de berørte arbejdstagere.

For at sikre kontinuiteten mellem de nuværende sociale ledsageforanstaltninger og det tidligere program kan de arbejdstagere, der har mistet deres arbejde eller hvis arbejdsplads er blevet berørt i 1993, og for hvem der ikke har været ansøgt om støtte for 1993 under RECHAR-programmet, medtages i støtteansøgningerne for 1994.

5.2. Begæringer om udbetaling

5.2.1. Begæringer om udbetaling skal indgives senest den 30. september i det sjette år regnet fra beslutningen om tildeling af støtte, og i denne forbindelse skal den dokumentation, der er omhandlet i de bilaterale aftaler, ligeledes forelægges. Udestående finansielle forpligtelser vil automatisk blive annulleret den 31. december i det sjette år regnet fra beslutningen om tildeling af støtte.

5.2.2. Halvdelen af støtten kan udbetales, når medlemsstaten bekræfter, at de pågældende foranstaltninger igangsættes, under forudsætning af at antallet af berørte arbejdstagere er det samme som i ansøgningen om støtte. Hvis antallet er mindre end forventet, vil der blive foretaget en forholdsmæssig reduktion, og den for meget tildelte hjælp vil automatisk blive annulleret.

6. FINANSIELLE ASPEKTER

Ud over de bevillinger, der sandsynligvis vil blive givet inden for rammerne af ESF's interventioner, er der blevet bevilget 40 mio. ECU til programmet for året 1994 i EKSF's aktionsbudget. Budgetbevillingerne for 1995, 1996 og 1997 vil blive fastsat hvert år i overensstemmelse med den normale budgetprocedure, idet det samlede beløb til programmet anslås til 110 mio. ECU, afhængig af hvilke budgetmidler, der vil være til rådighed de kommende år.

Som følge af uvished med hensyn til budgettet, forbeholder Kommissionen sig ret til at justere de forskellige delbevillinger.

(¹) EFT nr. L 193 af 31. 7. 1993.

(²) Med forbehold af medlemsstaternes godkendelse af forslaget til ændring af de bilaterale aftaler.